

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

A szakvélemény címe: Kerékpár termékleírások átvétele a versenytárs honlapján

Ügyszám: SzJSzT-28/15.

A MEGKERESŐ ÁLTAL FELTETT KÉRDÉSEK:

- I. A szakértő állapítsa meg a rendelkezésére bocsátott iratanyag alapján, hogy a gyártó cég által közzétett technikai paraméterek, valamint tények alapján elkészített termékleírás szerzői jog védelme alatt áll-e?
- II. Amennyiben igen, úgy mi alapján kerül megállapításra a felhasználás után fizetendő szerzői jogi díj?
- III. A szakértő egyéb megállapításai.

TÉNYÁLLÁS

Az alábbiakban összefoglaljuk a feltett kérdések megválaszolása szempontjából releváns tényállást.

A kerékpárok forgalmazásával foglalkozó Társaság1 2015. július 27-i levelében feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, mivel a weboldalán szereplő szövegeket (termékleírások) ismeretlen személy lemásolta, és azonos szövegtartalommal, szövegelrendezésben átmásolta a konkurens piaci szereplő Társaság2 honlapjára, aminek igazolására csatolta a releváns weblap tartalmak másolatát. A termékleírásokat a Társaság1 munkavállalója a gyártótól kapott technikai paraméterek felhasználásával készíti el.

A Társaság1 képviselője a feljelentést a 2015. szeptember 16-i meghallgatáson kiegészítette: további, megegyező termékleírásokat csatolt saját honlapjáról és a Társaság2 honlapjáról. A meghallgatásról készült jegyzőkönyv szerint a termékleírások felhasználása után járó szerzői jogi díjat 2.500.000,- forintban állapította volna meg, de nem állt szándékában felhasználási engedélyt adni. Ebbe az összegbe belefoglalta a termékleírást készítő munkavállaló munkabérét és a Társaság1 weboldalait szerkesztő "kolléga" díját. Az elmaradt hasznot számszerűsíteni nem tudta.

AZ ELJÁRÓ TANÁCS SZAKVÉLEMÉNYE

Előzetes megállapítások

(a) A termékleírások minden kerékpár típus esetén egy általános bevezetőből és azt követő "Váztechnológia", "Felszereltség" és "Kinek ajánljuk?" című részekből állnak. A Testület megvizsgálta a becsatolt weboldal tartalmakat, és megállapította, hogy az ott található, hat különböző kerékpárra vonatkozó termékleírások ezen részei szó szerinti egyezést mutatnak.

(b) A feljelentés említést tesz termékfényképekről is, ezek azonban a másolatban csatolt weboldalakon egyáltalán nem láthatók, vagy méretük és minőségük miatt kivehetetlenek. A feljelentés szóbeli kiegészítésénél a feljelentő csak a leírás készítését, illetve a weboldal szerkesztési munkát említette. A feljelentés szerint a fényképeket a forgalmazott kerékpárokat

gyártó cégtől kapják meg. Figyelemmel arra, hogy a feltett kérdések nem vonatkoznak a fényképekre, az eljáró tanács nem vizsgálja a gyártótól a forgalmazónak átadott fényképfelvételeket.

Válaszok a Megkereső által feltett kérdésekre

I. A szakértő állapítsa meg a rendelkezésére bocsátott iratanyag alapján, hogy a gyártó cég által közzétett technikai paraméterek, valamint tények alapján elkészített termékleírás szerzői jog védelme alatt áll-e?

A szerzői jogról szóló 1999.évi LXXVI. törvény (továbbiakban: Szt.) 1.§ (1) és (2) bekezdése kimondja az irodalmi, tudományos és művészeti alkotások védelmét. Az Szt. 1.§ (3) bekezdése ennek feltételeként a mű egyéni, eredeti jellegét állítja. Kimondja továbbá, hogy ez a védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől, illetve az alkotás színvonalától. A Testület korábbi döntése szerint az egyéni, eredeti jelleg akkor valósul meg, ha a mű *"egyéni abban az értelemben, hogy az adott körülmények között lehetőség van többféle kifejezési módra, s ezek közül a szerző egyéni módon valósítja meg azok egyikét vagy másikat, s amely eredeti abban az értelemben, hogy az nem csupán valamely már meglévő alkotás szolgai másolata."*¹ Az egyéni, eredeti jelleg megvalósulásának tehát feltétele, hogy létezzen egy bizonyos mozgástér, melyen belül a szerző alkothat, ez pedig függ a műfaj sajátos jellemzőitől is. A szerzői jog magát a pusztá információt, így a technikai paraméterek közzétételét nem védi, azonban ha a mű tartalma nem csupán ezeknek az adatoknak a közzétételére irányul, hanem a szöveg egyéni, eredeti tartalommal rendelkezik, úgy élvezi az Szt. védelmét.

A Társaság1 honlapján található szöveg bár tartalmazza az egyes kerékpárokra vonatkozó - gyártó által megadott - technikai adatokat, és a kerékpárok bemutatásának lényegi elemei a váz és a felszereltség ismertetése, az nem csupán e paraméterek közzétételére irányul, hanem egyéni és eredeti jelleggel rendelkező tartalommal bír, mint a termék kelendőségének fokozására irányuló reklámszöveg.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a Társaság1 honlapján található szöveg szerzői jogi védelemben részesül.

Megjegyezzük, hogy a Társaság2 honlapján feltüntetett termékleírások teljes mértékben megegyeznek a sértett cég honlapján közzétett szöveggel.

II. Amennyiben igen, úgy mi alapján kerül megállapításra a felhasználás után fizetendő szerzői jogi díj?

(a) Az Szt. tekintettel van a szerzők jogai mellett a „szabad információhoz jutás igényeire” is, ennek megfelelően nem a különféle szerzői alkotásból megismerhető tényeket, információkat védi, hanem az egyéni, eredeti módon megfogalmazott információt. A tényeket, információkat tartalmazó szerzői alkotásoknak a felhasználására is az Szt. 16. § (1) bekezdése vonatkozik, mely szerint a „szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére.” Az Szt. 16. § (6) bekezdése szerint „jogosulatlan a felhasználás különösen akkor, ha arra törvény vagy az arra jogosult szerződéssel engedélyt nem ad, vagy ha a

¹ SzJSzT 38/03.

felhasználó jogosultságának határait túllépve használja fel a művet.”²

A Testületnek a vagyoni hátrány tekintetében szakértői véleményében megjelenő töretlen gyakorlata szerint: *"Miután a díjak megállapítása a felek megállapodásán múlik, s csak szűkebb körben állnak rendelkezésre jóváhagyott vagy legalább is közzétett tarifák, az eljáró tanácsok csak hozzávetőleges tételek megállapítására vagy a díj- illetve kárösszeg-megállapításnál alkalmazandó ismérvek megjelölésére tudnak vállalkozni."* (Ficsor Mihály: A szerzői jogi gyakorlati alkalmazása a digitális online környezetben. Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., Budapest, 2010.)

A Testület több korábbi döntésével összhangban az eljáró tanács megállapítja, hogy a szerzői jogi díj összegének meghatározása nem tartozik a Testület hatáskörébe.³

A díj meghatározása kapcsán az eljáró tanács a következő megjegyzéseket teszi.

A szerzői jogdíj mértékét főszabály szerint a felek szabadon határozzák meg.

Az Szjt. 16. § (4) bekezdése szerint "ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek - eltérő megállapodás hiányában - a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia." Ez a szerzői felhasználás visszterhességét jelenti. Eszerint a szerzőnek jogdíj jár akkor is, ha a mű felhasználása a felhasználó számára semmilyen közvetlen vagyoni előnnyel nem járt.

A bevétellel arányos díjazás szabálya nem kogens: eltérő megállapodás mindenütt indokolt lehet, ahol a bevétellel arányosítás gyakorlati okokból nem vihető keresztül (például illusztráció felhasználása könyvben, antológia, tudományos cikk), vagy ahol a mű felhasználása a bevételhez vezető szolgáltatásnak csak kiegészítő része (például gépi háttérzene szolgáltatása étteremben, üzletben).⁴

(b) A felhasználás után járó díj mértéke a felek megállapodásán múlik, azonban jelen esetben a Társaság1 nem engedélyezte, és nem is állt szándékában engedélyezni a felhasználást, így ilyen megállapodás nem jöhetett létre. A Társaság1 által egyoldalúan, és okirati, vagy díjkalkulációs alátámasztás nélkül megállapított 2,5 millió forintos felhasználási díjat a tanács eltúlzottnak tartja. A Társaság1 az összeg számításánál a saját árbevételehez arányosította a fiktív díjat, ez azonban semmiféle közvetlen kapcsolatban nem áll a Társaság2 oldalán megvalósult felhasználással, így nem képezheti egy fiktív felhasználási díj számításának az alapját. Ezen kívül a Társaság1 csupán a szöveg írójának munkadíját és a honlap szerkesztési munkálatok költségét jelölte meg, ami tekintettel arra, hogy hat darab rövid terjedelmű és azonos szerkezetű szövegről van szó, nem eredményezhet 2,5 millió forintos eltúlzott felhasználási díjat.

Amennyiben a felhasználás után járó díj licencia analógia alapján kerül meghatározásra, olyan szokásos mértékű díjazást kell alapul venni, amely más piaci szereplők között reálisan és tipikusan létrejöhetett volna. Jelen esetben például azt lehetne tekinteni, hogy milyen összegű felhasználási díjat kellett volna a Társaság2-nek fizetnie, ha egy reklámügynökségtől⁵ vagy más marketing cégtől rendel meg hasonló terjedelmű termékbemutatót az érintett hat

² SzJSzT 08/12., 3. kérdésre adott magyarázat

³ Vö. SzJSzT 28/2001/1-2, SzJSzT 26/2004, SzJSzT 2008/009., SzJSzT 28/2001., SzJSzT 08/12.

⁴ Lásd a példákat: Nagykommentár a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényhez (Szerkesztő: Gyertyánfy Péter), Wolters Kluwer, 2014; 16.§-hoz fűzött magyarázat

⁵ A Grtv. meghatározása szerint a reklámszolgáltató: aki önálló gazdasági tevékenysége körében a reklámot megalkotja, létrehozza, illetve ezzel összefüggésben egyéb szolgáltatást nyújt.

kerékpárhoz. A díj meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy a termékleírások rövid terjedelműek, és azonos szerkezetűek, egyéni-eredeti jellegüket a műfajta által kínált alkotói játéktér szűkössege jelentősen befolyásolja. Itt jegyezzük meg, hogy az ilyen jellegű, jövőben megalkotandó reklámművek esetében a szerzői jogdíj általában a vállalkezési (tevékenység fejében járó) díjba van beépítve, a tipikusnak tekinthető mértéke pedig általában 20-30%. Ha tehát a nyomozóhatóság megállapítja, hogy hasonló terjedelmű és típusú szöveget például nettó 200.000 forintért rendelhetett volna a Társaság² egy reklámszolgáltatótól, akkor ellenkező kikötése esetén reális úgy tekinteni, hogy ennek a 70-80 %-a, tehát 140.000 - 160.000 forint a kifejtett tevékenység díja, és a fennmaradó 20-30%, vagyis 40.000-60.000 forint teszi ki a keletkezett mű után járó felhasználási díjat.

III. A szakértő egyéb megállapításai.

Itt kívánjuk megjegyezni, hogy bár a Társaság¹ weboldalán található termékleírások szerzői műnek minősülnek, amelyek engedély nélküli felhasználását jogszabály tiltja, azonban ezen termékleírások jellegére is tekintettel, jelen esetben a felek között lényegében nem szerzői jogi vita, hanem tisztességtelen piaci magatartás miatti jogvita áll fenn. Amennyiben egy piaci szereplő a versenytárs Interneten megjelenő marketing szövegét saját üzleti tevékenységének céljából engedély nélkül átveszi, hogy a mű felhasználásával saját termékének forgalmát előmozdítsa, az ehhez szükséges szellemi és anyagi ráfordítások elkerülése mellett, ez tisztességtelen előnyszerzést jelenthet.⁶ Az ilyen jogsértések a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény alapján polgári jogi úton orvosolhatók: a felperes a Szjt.-ben meghatározott igényekhez hasonló igényeket érvényesíthet a jogsértővel szemben.

Budapest, 2016. március 8.

Dr. Bacher Gusztáv
a tanács elnöke

Dr. Kacsuk Zsófia
a tanács előadó tagja

Pohárnok Mihály
a tanács szavazó tagja

⁶ Vö. BDT2007. 1533 (Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2007/2/22)